

Karin Friis Plums prædiken påskedag

Taler

Karin Friis Plum
Sognepræst

Sted

Skelager Kirke

Omstændigheder

Prædikentekst

Markusevangeliet kapitel 16, vers 1-8

- 1 *Hvad er det at møde den opstandne mester
i live igen
trods pinen og døden, soldater og præster,
trods svig af en ven?*
- 5 *Det er som at indse det, blændet af tårer:
Hvor var jeg en indskrænket, hjerteløs dåre!*¹

10 *Stenen var væltet fra*

- 15 De fleste kender dem: Vilhelm Hammershøis billeder. De var mærkelige og ikke særligt ansete, da han malede dem for 100 år siden, men nu i vores tid er de i ganske høj kurs, både økonomisk og æstetisk vurderet.

- 20 Gråt i gråt, brunt, sort og hvidt, tomme stuer, viftende gardiner, mange døre og vinduer, et enkelt møbel, en enkelt kvinde i sort set bagfra, alle har vi vist set en gengivelse, i en avis eller i et blad, måske oven i købet en original på museum.

Der fortælles ingen historier i de billeder – og dog mange. Der er ingen farver – og dog mange.

- 25 De tomme stuer fortæller en historie om nogen, der er gået ind og ud ad de lukkede eller åbne døre, de fortæller en historie om fravær, men røber alligevel et intenst nærvær. Det levende er spærret inde, men på vej til at bryde ud.

30 Støvkornene danser i lyset fra solstriben, de lette gardiner vifter i brisen fra det åbne vindue. Der er ikke nogen, men alligevel noget, og en hel farvelade lyser ud af de grå og hvide nuancer. Tænk, at der findes så mange nuancer af sort, gråt, hvidt, et helt farvespektrum, hvorunder man aner alle palettens farver med gult som den primære farve.

35 En af Hammershøis kolleger, Joakim Skovgaard, udtalte om den konkrete palet, Hammershøi holdt i sin hånd, når han malede: "Den glemmer jeg aldrig. Der laa fire graa og hvide Farveklatter, som omhyggeligt var afgrænset fra hverandre. Det mærkelige ved dem var, at der var lagt Farvelag på Farvelag, og at der var underligt glattet ned i disse Lag, så det saa ud som om der laa fire Østersskaller
40 på Paletten. Med disse Farver skabte han de skønneste Billeder, som jeg beundrer."

Østersskaller, ja, eller muslingeskaller med skinnende perlemor, som reflekterer lyset i regnbuens farver.

45 Det var gråt i gråt, sort og hvidt, kvinderne kom til i den tomme grav påskemorgen. En grå stilhed, et sort fravær med den unge mand i hvide klæder skinnende i mørket. Også i kvindernes hjerter var der vel grå tristhed og sort sorg. Glæden var spærret inde. Men da solens stråler brød ind gennem det hul,
50 hvor stenen havde været, skinnede væggene som perlemor i alle de farver, som det grå og hvide gemmer. Kvinderne blev forfærdede, rystede, bange. Skræmte af livets voldsomhed, rystede over det ukendte, bange for egen og andres uforstand.

55 Måske ligner de, Maria Magdalene, Maria og Salome, kvinderne på Hammershøis malerier, ensomme, mørke, bortvendte, stille, låst fast i en bevægelse. Men lige om lidt bevæger de sig, rører i koppen, sætter fadet på bordet, stryger hårbørsten gennem håret, vender sig og ser på os. Børnene stormer ind ad døren med larm og farvestrålende legetøj.

60 Lige om lidt får glæden magten over angsten, lige om lidt sættes kvinderne ved graven fri til at fortælle os, hvad der er sket.

Måske ligner påskeunderet selv Hammershøis billeder. Under det grå, inde i det
65 hvide ligger alle farverne. Lige om lidt vælder glæden frem af sorgen, ordene frem af tavsheden. De er blot gemt, som livet var det i graven.

70 Jeg er heldigvis ikke alene om at fortolke Hammershøi på den måde. Ved hans død skrev digteren Sophus Claussen således:

*Graa og gram var Tiden med sin bitre Viden
Luften – raa og ram – blev lys af Ynde siden.*

75 *O hvor kært at ane, at alt sort og graat
er et Læ, hvor Lyset virker gemt og godt!
at det mørkes Dybde og det hvides Mildhed
dugges af en Skabermorgens Drøm og Stilhed.*

80 *Der er Sol i Nil-Dynd, Sol i Urtids-Slam,
Underkraft, som skyr den farvesprængte Ham,
Væld af Renheds Vælde, som med Taalmods Gløden
dæmrer over Natten og besejrer Døden.*

85 *Graat er ikke graat, og sort er ikke sort,
Livets Farveunder gør det stille stort.
Ja, naar disse Paaskeblomster foldes ud,
føler vi et Gys, et Pust fra Jordens Hud
af en sød og kuldskeer og sørgmodig Vaar,
90 som har lidt for os, er død for os og ej forgaar.*

I Hammershøis sorte og grå palet er livets under gemt, som Kristus var gemt i
95 graven, og som blomsterne er gemt i jorden. Nedenunder ligger livets farveunder, som skal springe ud som påskeblomster, den påskeblomst, som har lidt for os og er død for os, har givet og stadig giver evigt liv. Den gule påskeblomst, som også Grundtvig synger om.

100 Sophus Claussen skrev sit digt i 1916, da 1. verdenskrig rasede – en grå og gram tid. I dag er det den 9. april, som vi stadig husker som symbol på en grå og gram tid under 2. verdenskrig her i landet og det meste af verden. Aldrig mere en 9. april, siger vi stadig.

105 Jeg kender en kvinde, som har fødselsdag den 9. april. Hun er af tysk afstamning

og dobbelt flygtning. I 2. verdenskrigs sidste dage kom hun til Danmark som flygtning med sin lille dreng. Der forelskede en af de danske soldater, der bevogtede flygtningelejren, sig i hende, og hun lidt tøvende i ham. Som alle
110 flygtninge var hun tynget af skyld – over at hun levede, mens mange af hendes familiemedlemmer og landsmænd døde, over for sin ægtemand, som hun ikke havde hørt noget til, siden han blev sendt til østfronten. Hun var tynget af skyld over for den dreng, hun ikke kunne give tryghed, og tynget af skyld over, hvad det tyske rige havde forvoldt, det, som hun i lejren ustandselig blev mindet om
115 gennem de fangevogtere, som ikke alle var lige kærlige og forstående.

Hun kom hjem igen og fik der at vide, at hendes mand var død ved østfronten. Og så blev hun da et par år efter flygtning for anden gang. Hun flygtede fra Østtyskland med drengen ved hånden og blev genforenet og gift med den
120 danske soldat fra flygtningelejren.

Hun har fødselsdag den 9. april, men den har familien ikke kunnet fejre. Der skal jo flages på halv den 9. april, og man råber ikke højlydt hurra – slet ikke i de første år efter krigen, slet ikke når man er tysker. Hvert år den 9. april har denne
125 kvinde i særlig grad følt sin skyld – på egne og hele det tyske folks vegne.

Men indimellem kan denne nu meget gamle kone fejre sin fødselsdag med glæde, en fødselsdag, der som alle fødselsdage er en hyldest til livets under. Det kan hun, fordi det er påske. Når den 9. april falder i påsken, kan familien flage på
130 hel stang og råbe hurra, for fødselsunderet falder sammen med opstandelsens under i en hyldest til livet. Påsken sejrer over den 9. april. Da bliver det virkelig påske. Påskens blomster folder sig ud, også i denne kvinde. Kristus er død og opstanden for hendes skyld.

Vi kommer til graven denne påskemorgen, bærende på vores grå skyld og sorte angst. Også vi lever i en grå og gram tid. Vi bliver som kvinderne forfærdede, rystede, bange ved mødet med opstandelsens under, vi bliver forfærdede, rystede og bange ved synet af den guddommelige storhed, vi ikke kan leve op til. Vi bliver forfærdede, rystede, bange ved meddelelsen om, at vi ikke længere kan
140 skjule os under synd og skyld.

Vi sendes af sted med det glædelige budskab: Han er opstanden. Han, som har lidt for os, er død for os og ej forgår. Vi sendes af sted for at fortælle det med vores liv, kunnen, kunst, ord og salmesang. Vi sendes af sted for at finde det i

naturens under og i kærlighedens mirakel.

Stenen er væltet fra, fra graven, fra munden, fra hjertet. Livets farvepragt er
afdækket, påskeblomster foldes ud. Vi er kaldt til stævnemøde med livets
underkraft.

1. vers 1 i salmen, Hvad er det at møde den opstandne mester

Kilde

Karin Friis Plum: "Det er som at løftes af mægtige hænder. Opstandelsesprædikener", s. 5-11. Forlaget Ådalen. 2011.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet, Påskedag

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/karin-friis-plums-praediken-paskedag>